

Istupanje prvog potpredsednika Vlade Srbije i ministra spoljnih poslova Ivica Dačića na panel diskusiji na temu: „Odnos srpskog i albanskog naroda: pogled u budućnost“:

„Poštovani ambasadore Bjornstad,
Direktori i novinari nacionalnih novinskih agencija Srbije i Albanije,
Uvažene ekselencije,
Dame i gospodo,

Zadovoljstvo mi je što sam u prilici da Vam se obratim na današnjem skupu povodom istraživanja o odnosu srpskog i albanskog naroda, za koje smatram da je veoma važno i da doprinosi jačanju veza i boljem upoznavanju naroda u našem regionu.

Srbi i Albanci su dva najbrojnija naroda na prostoru Zapadnog Balkana, brojne su naše veze kroz zajednički život na istom prostoru, delimo zajedničku istoriju koja nije uvek bila blagonaklona i prema jednima i prema drugima. Pitanje je, međutim, koliko se dobro poznajemo i da li naše stavove o drugima gradimo racionalno ili na osnovu predrasuda, a neke od odgovora dobićemo i iz ovog istraživanja koje je pred nama.

Imam utisak da se kovanica «Zavadi pa vladaj» nigde nije tako dobro ukorenila kao u odnosima Srba i Albanaca još za vreme Osmanske imperije, ali i nakon što su oba naroda stekla nezavisnost, a naročito danas. Nije tajna da su odnosi Srbije i Albanije, srpskog i albanskog naroda decenijama opterećeni zbog pitanja Kosova i Metohije, stava Republike Albanije prema Kosovu i Metohiji, odnosno njene podrške jednostrano proglašenoj nezavisnosti Kosova, ali i pretenzijama albanskog faktora u regionu u celini. Poznat je i naš čvrst i principijelan stav po pitanju nepovredivosti suvereniteta i teritorijalnog interiteta Republike Srbije, čiji su garanti ne samo Ustav Srbije, već i Povelja UN i Rezolucija SB UN 1244. U vezi sa ovim pitanjem možemo da se saglasimo da su nam pozicije i stavovi potpuno suprotstavljeni i da se oko istog ne slažemo.

Ipak, kada govorimo o stavovima Srba i Albanaca, jednih o drugima, bilo bi nepravедno ne pomenuti, da su nakon Drugog svetskog rata u Srbiji utočište našli brojni stanovnici Albanije, stekavši i uživajući sva prava nacionalnih manjina, dok se Srbi koji su vekovima živeli na teritoriji Albanije i kojih je sve manje, danas još uvek bore za svoj status. Iako jedni pored drugih, potrošili smo čitav jedan vek, udaljavajući se, dižući bedeme i uvećavajući breme

međusobnih odnosa.

Da apsurd bude veći, pod tim istorijskim teretom, težimo članstvu u Evropskoj uniji koja ne poznaje granice. Ispada da je taj apsurd tačka koja nas povezuje i to je dobro, jer posvećeni članstvu u Uniji bivamo posvećeniji sopstvenom razvoju, kroz reforme, ali i jačanju saradnje, što samo po sebi može samo doprineti kvalitetu odnosa. Utoliko pre što se obe države suočavaju sa brojnim i ujedno zajedničkim problemima, poput odlaska mladih i stručnih ljudi, što postaje i regionalni problem, koji bi se jedino snažnijom saradnjom, pre svega na ekonomskom planu, mogao prevazići. Tome i Srbija i Albanija treba da posvete više pažnje. Nadam se da će i rezultati istraživanja koje će danas biti predstavljeno pružiti bolji uvid u percepciju jednih o drugima, ali i omogućiti da utvrdimo one zajedničke interese na kojima možemo graditi drugačije, pozitivne odnose.

Logično je i očekivano, da se Srbija i Albanija međusobno podržavaju pred institucijama EU, posebno ako se ume u obzir bitno promenjen ambijent u odnosu na prethodne krugove proširenja kako unutar same EU, gde je prisutan skepticizam prema proširenju uz sve strožu politiku uslovljavanja, tako i unutar zemalja kandidata gde je prisutan „zamor od čekanja“ i gubitak entuzijazma za ulazak u EU.

Potencijal za zajednički nastup Srbije i Albanije postoji u oblasti regionalne saradnje, gde važno mesto ima saradnja u okviru Berlinskog procesa. Intenziviranje regionalne saradnje – kako one vezane za ekonomsko povezivanje, pre svega u oblasti saobraćajne i energetske infrastrukture, tako i one koje je fokusirana na saradnju generacija koje su u manjoj meri opterećene balastom prošlosti, stvara ambijent koji prepoznaje dijalog kao način za rešavanje sporova. A upravo otvoren, konstruktivan i ka budućnosti orijentisan dijalog vidimo kao put za sagledavanje i rešavanje pitanja kod koga su pozicije dve strane najudaljenije – statusa Kosova i Metohije. Da možemo da se uzajamno podržavamo po pitanju regionalne saradnje – na obostranu korist i na korist šireg regiona, potvrđuju i dogovori koje smo postigli upravo u vezi sa sedištem Regionalne kancelarije za saradnju mladih i Fonda za Zapadni Balkan u Tirani, odnosno sedištem Sekretarijata Transportne zajednice u Jugo-istočnoj Evropi u Beogradu, našom podrškom kandidatu Albanije za generalnog sekretara Regionalnog saveta za saradnju (RCC), predsedavanjem OEBS-u itd.

Kada je reč o saradnji u ekonomskoj sferi, osim povećanja robne razmene koju u značajnoj meri olakšava članstvo dve države u CEFTA, treba imati u vidu značajne neiskorišćene potencijale u konkretnim oblastima, kao što su poljoprivreda, turizam ili telekomunikacije. U tom smislu, evidentan je određeni pomak - razmena poseta resornih ministara, potpisivanje sporazuma o saradnji, uspostavljanje saradnje privrednih komora dve države na bilateralnom nivou, ali i regionalno, pod „kapom“ Berlinskog procesa.

Dragi prijatelji,

Želim ovom prilikom da istaknem da Republika Srbija kontinuirano, a posebno u periodu od 2014. godine do danas, pokazuje spremnost i želju za unapređenje odnosa sa Albanijom. Jačanje političkog dijaloga i kontakata je od neprocenjivog značaja, posebno imajući u vidu da su nasledeni problemi ozbiljni i teški. Kao i sa svim drugim partnerima, Srbija ostaje opredeljena

da sva otvorena pitanja rešava dijalogom, što nije uvek iskazano i od druge strane. Uvođenje taksi od 100% na robu iz centralne Srbije i BiH od strane Prištine, zvanična Tirana je, nažalost, podržala. Na taj način je obezvređila CEFTA i SSP, uprkos tome što je i sama potpisnica ovih sporazuma.

Kao što sam na početku izlaganja konstatovao da oko najtežeg otvorenog pitanja možemo da se složimo da se ne slažemo, siguran sam da možemo da se složimo i oko činjenica da ćemo i u budućnosti biti upućeni jedni na druge. Iskreno verujem da možemo uspešno i kompromisom, na uzajamno prihvatljiv i održiv način, rešiti ne samo pitanje za koje smo jako zainteresovani i koje nas trenutno sve opterećuje, već i da ćemo zajedno rešavati i ozbiljne izazove sa kojima smo suočeni: odlazak mladih i stručnih ljudi, korupcija i organizovani kriminal, terorizam, radikalizam i ekstremizam, problem migracija i sl. koje imaju razorne posledice na sveukupni razvoj naših zemalja i regiona u celini.

Hvala."